

Wojciech Łęczycki¹

Katedra Ekonomiki Rolnictwa
i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
SGGW

OPODATKOWANIE ROLNICTWA W POLSCE W ŚWIETLE OBOWIĄZUJĄCYCH UREGULOWAŃ

TAXATION OF POLISH AGRICULTURE ACCORDING TO THE CURRENT LAW REGULATIONS

Synopsis: Obecnie obowiązuje w Polsce 11 ustaw podatkowych, z czego większość zawiera uregulowania dotyczące rolnictwa. Część z obowiązujących obecnie rozwiązań została wymuszona przystąpieniem do Unii Europejskiej i koniecznością implementacji jej uregulowań w zakresie podatków pośrednich, do przepisów krajowych. W polskim rolnictwie pozostają jednak obszary zupełnie nieopodatkowane, głównie dochody z działalności rolniczej. Należy więc oczekiwać, że w przyszłości nastąpią zmiany w tym zakresie.

Słowa kluczowe: podatek, ustawa, rolnictwo.

Wstęp

Wraz z postępującym rozwojem społecznym i rosnącym stopniem komplikacji powiązań gospodarczych pojawia się nieuchronny obowiązek płacenia podatków na rzecz budżetu centralnego bądź lokalnych jednostek samorządu terytorialnego. Pojęcie podatku zostało zdefiniowane a art. 6 Ordynacji podatkowej z dnia 19 sierpnia 1997 r. jako publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezzwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Obowiązek podatkowy w Polsce nakłada art. 84 Konstytucji z dnia 2 kwietnia 1997 r., natomiast art. 217 tejże ustawy zgodnie z łacińską zasadą *nullum tributum sine lege* ogranicza nakładanie podatków i danin publicznych wyłącznie w formie ustawy, podobnie jak określenie podmiotu i przedmiotu opodatkowania, kategorii podatników zwolnionych, oraz stawek i zasad przyznawania ulg i zwolnień podatkowych. Przepisy zawarte w ustawach powinny być zgodne z prawem międzynarodowym, którego na mocy własnych zobowiązań i umów Polska jest obowiązana przestrzegać, a które ma nadrzędny, w stosunku do krajowego, charakter. W zakresie prawa podatkowego są to przede wszystkim dyrektywy Unii Europejskiej oraz zawarte przez Polskę umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Polski system podatkowy składa się z 11 tytułów, są to ustawy o podatkach: od towarów i usług, dochodowym od osób fizycznych, zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, dochodowym od osób prawnych,

---

¹ Mgr inż., doktorant, Katedra Ekonomiki Rolnictwa i Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych SGGW, ul. Nowoursynowska 166, 02-778 Warszawa, tel. (022) 59 34 112, email: leczycki@alpha.sggw.waw.pl

akcyzowym, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych, rolnym, leśnym, od gier oraz podatkach i opłatach lokalnych.

Celem artykułu jest przegląd aktualnych, szczegółowych rozwiązań w zakresie opodatkowania rolnictwa, w podziale na poszczególne ustawy.

Opodatkowanie rolnictwa w Polsce

Rolnictwo, ze względu na rolę jaką odgrywa w łańcuchu powiązań społeczno-gospodarczych, cieszy się w wielu krajach, w tym w Polsce, szczególnymi przywilejami. Bardzo często prowadzona jest w stosunku do niego odrębna, łagodniejsza w porównaniu do innych dziedzin gospodarki, polityka podatkowa. W opracowaniu zostanie przedstawiony system podatkowy w odniesieniu do osób fizycznych.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Większość przedsiębiorstw rolniczych w Polsce prowadzona jest w formie indywidualnych gospodarstw, a zatem jest zbliżona charakterem do osób fizycznych. Opodatkowanie dochodu osób fizycznych reguluje ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Ustawa... 1991b]. Jednak art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy stanowi, iż jej przepisów nie stosuje się do przychodów uzyskanych z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej (zarówno działalność rolnicza jak i działły specjalne zostały na potrzeby ustawy zdefiniowane odpowiednio w ust. 2 i 3). Oznacza to, że od dochodów uzyskanych z gospodarstwa, niezależnie od tego jaki jest ich poziom, nie jest odprowadzany żaden podatek. Inaczej przedstawia się sytuacja gospodarstw prowadzących działły specjalne produkcji rolnej. Ustawa nakłada na nie obowiązek podatkowy, a co za tym idzie, musi być możliwość ustalenia podstawy opodatkowania. Gospodarstwo może prowadzić ewidencję księgową (księgi rachunkowe, księga przychodów i rozchodów) i wówczas jego dochód podatkowy jest różnicą między przychodami i kosztami ich uzyskania powiększoną o wartość przyrostu stada zwierząt na koniec roku podatkowego w porównaniu do jego początku i pomniejszoną o wartość ubytków w tym stadzie w ciągu roku. Może też ewidencji nie prowadzić i ustalać dochód do opodatkowania na podstawie norm szacunkowych dla danego rodzaju działalności, określonych w załączniku nr 2 do ustawy. Tak obliczony dochód podlega opodatkowaniu według skali obowiązującej w danym roku, przy czym nie ma możliwości wyboru stawki liniowej, dostępnej dla podmiotów gospodarczych prowadzących działalność pozarolniczą.

Wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej powstał również rynek kwot produkcyjnych, np. kwot mlecznych i buraczanych. W świetle obecnych przepisów sprzedaż

kwoty nie jest przychodem z działalności rolniczej (zdefiniowanej w art. 2), tylko z odpłatnego zbycia posiadanych praw majątkowych zgodnie z art. 10 ust.1 pkt 7 ustawy. W sytuacji, gdy nabycie praw do kwoty było nieodpłatne, np. na podstawie ilości dostarczanego mleka, nie ma żadnych kosztów uzyskania przychodu, więc opodatkowaniu podlega kwota uzyskana ze sprzedaży, według obowiązującej w danym roku skali [Kubacki 2006 s. 666].

Odrębnym zagadnieniem są dochody uzyskiwane z dzierżawy gospodarstwa rolnego, działów specjalnych bądź poszczególnych ich składników. Z postanowień przepisu art. 10 ust. 1 pkt 6 wynika, że przychody z dzierżawy tych elementów są źródłem przychodów i podlegają opodatkowaniu tylko wówczas, gdy wykorzystywane są one przez dzierżawcę dla celów nierolniczych lub działów specjalnych produkcji rolnej. Gdy dzierżawca wykorzystuje je rolniczo, nie stanowią źródła przychodów z najmu lub dzierżawy a tym samym nie podlegają opodatkowaniu. To samo dotyczy kwot produkcyjnych, jeśli wykorzystywane są w działalności rolniczej, nie stanowią wówczas dla wydzierżawiającego przychodu do opodatkowania [Kubacki 2006 s.667].

Artykuł 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zawiera też szeroki katalog zwolnień od opodatkowania. Najważniejsze z nich w odniesieniu do rolnictwa to zwolnienia:

- przychodów uzyskanych ze sprzedaży całości lub części gospodarstwa rolnego, przy czym zwolnienie nie obejmuje sprzedaży gruntów, które w związku z nią tracą charakter rolniczy,
- dochodów uzyskanych z wynajmu pokoi gościnnych w ramach działalności agroturystycznej, jeżeli ich liczba nie przekracza 5,
- dotacje otrzymane z programu SAPARD,
- dotacje otrzymane na cele związane z prowadzoną działalnością rolniczą z budżetu państwa, agencji rządowych, jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji międzynarodowych,
- dochody ze sprzedaży produktów roślinnych lub zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych, przerobie mleka albo uboju i obróbce poubojowej zwierząt rzeźnych (w tym rozbiorze, podziale i klasyfikacji).

Podatek od spadków i darowizn

Podlega mu nieodpłatne nabycie praw do rzeczy znajdujących się na obszarze Polski w drodze m.in. spadku bądź darowizny, czyli w formach występujących najczęściej. Również

przepisy tej ustawy zawierają szereg uregulowań korzystnych dla rolnictwa, co sprawia, że wszelkie ruchy własnościowe są w zasadzie nieopodatkowane. Są to przede wszystkim wymienione w art. 4 zwolnienia od podatku, obejmujące np.:

- nabycie gospodarstwa rolnego, z wyjątkiem
  - a) domu mieszkalnego,
  - b) budynków przeznaczonych do specjalistycznego chowu drobiu lub zwierząt oraz urządzeń takich jak szklarnie, pieczarkarnie czy przechowalnie owoców, które jednak podlegają zwolnieniu, jeżeli nabywcą jest małżonek bądź dzieci a budynki będą przez nich użytkowane w gospodarstwie rolnym, w stanie nie pogorszonym, przez okres 5 lat,
- nabycie przez rolnika maszyn rolniczych pod warunkiem, że maszyny te nie zostaną przez nabywcę sprzedane lub darowane w ciągu 3 lat od daty otrzymania;

Istnieją jeszcze inne zwolnienia z tego podatku, jednak z punktu widzenia częstości występowania mają marginalne znaczenie w rolnictwie indywidualnym. Należy tu dodać, że obowiązek zapłaty podatku spoczywa na obdarowanym bądź spadkobiorcy.

Podatek od czynności cywilnoprawnych

Zobowiązanymi do zapłaty podatku są solidarnie strony czynności cywilnoprawnej, a podlegają mu umowy cywilnoprawne, m.in.: sprzedaży, pożyczki, czy ustanowienia hipoteki. Pełen katalog czynności objętych tym podatkiem zawiera art. 1 ust. 1 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych z dnia 9 września 2000 r. [Ustawa...2000]. Jednak na mocy ustawy, a konkretnie art. 9, istnieje szereg zwolnień, w tym czynności cywilnoprawnych dotyczących nieruchomości rolnych, jeżeli w ich drodze zostanie utworzone lub powiększone gospodarstwo rolne. Również ustanowienie hipoteki jako zabezpieczenia kredytu bankowego dla gospodarstwa rolnego jest zwolnione od podatku. Z podatku od innych czynności cywilnoprawnych rolnictwo nie jest zwolnione. Na przykład zakup maszyny rolniczej od niepodatnika VAT będzie podlegał opodatkowaniu stawką w wysokości 2% wartości transakcji, przy czym transakcje o wartości do 1000 zł. są z podatku zwolnione.

Podatek rolny

Przedmiotem opodatkowania są grunty rolne sklasyfikowane jako użytki rolne a podstawą opodatkowania jest liczba hektarów przeliczeniowych ustalana na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych oraz przynależności do okręgu podatkowego lub liczba hektarów dla pozostałych gruntów. Płatnikami podatku są właściciele gruntów, a podatek od użytków rolnych w stosunku rocznym wynosi równowartość 2,5 kwintala, a od

gruntów pozostałych 5 kwintali żyta, obliczoną według średniej ceny skupu żyta za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy. Podatek jest płatny w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Ustawa o podatku rolnym [Ustawa... 1984] przewiduje szereg ulg i zwolnień, z których najważniejsze to zwolnienia:

- użytków rolnych klasy V, VI,
- gruntów przeznaczonych na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha w okresie 5 lat od nabycia,
- gruntów powstałych z zagospodarowania nieużytków w okresie 5 lat od roku następnego po zagospodarowaniu,
- użytków rolnych objętych melioracją w roku, w którym uprawy zostały zniszczone wskutek robót drenarskich.

Po upływie okresu zwolnienia, o którym mowa w pkt 2 i 3 stosuje się ulgi w wysokości 75% w roku następnym i 50% w kolejnym. Począwszy od ósmego roku po nabyciu podatek jest odprowadzany w pełnej wysokości.

Ustawa o podatku rolnym przewiduje również ulgi inwestycyjne z tytułu wydatków poniesionych na budowę i modernizację budynków inwentarskich, zakup deszczowni, urządzeń melioracyjnych oraz urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Ulga inwestycyjna przyznawana jest po zakończeniu inwestycji i polega na odliczeniu od należnego podatku rolnego od gruntów położonych na terenie gminy, w której została dokonana inwestycja, kwoty odpowiadającej 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych. Maksymalny okres obowiązywania ulgi to 15 lat.

Inne ulgi przewidziane ustawą to: obniżenie o 60% podatku dla rolników odbywających zasadniczą służbę wojskową oraz obniżenie podatku od gruntów położonych w miejscowościach podgórskich o 30% dla klas I-IIIb, oraz 60% dla klas IVa-IVb.

Podatki lokalne

Nakładanie podatków lokalnych, czyli podatku od nieruchomości, od środków transportowych i od posiadania psów, uregulowane jest w ustawie z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych [Ustawa... 1991a]. Opodatkowane podatkiem od nieruchomości są wszystkie grunty, z wyjątkiem gruntów użytkowanych rolniczo, budynki lub ich części oraz budowle wykorzystywane w działalności gospodarczej. Jest on płatny w czterech ratach, w tych samych terminach co podatek rolny.

Decyzję o wysokości podatku od nieruchomości podejmuje Rada Gminy, przy czym maksymalne stawki podatków są ustawowo ograniczone i wynoszą:

- 0,33 zł. od metra kwadratowego powierzchni działki nie wykorzystywanej gospodarczo, więc m.in. rolniczo,
- 0,56 zł. za metr kwadratowy powierzchni użytkowej mieszkalnej.

Bardzo często zdarza się, że Rada Gminy rezygnuje z nakładania podatków od nieruchomości ustalając ich stawkę na poziomie zerowym.

W przypadku podatku od środków transportowych, Rada Gminy uchwała jego wysokość, przy czym zarówno maksymalna jak i minimalna stawka są uregulowane ustawą odpowiednio w art. 10 i załącznikach nr 1,2 i 3 do ustawy. Podatkowi podlegają samochody ciężarowe o ładowności od 3,5 t., ciągniki siodłowe, przyczepy i naczepy, których ładowność łącznie z pojazdem silnikowym wynosi powyżej 7 ton oraz autobusy, należące do osoby zamieszkałej na terenie danej gminy. Podatek od środków transportowych jest płatny w dwóch ratach, do 15 lutego i 15 września.

Podatek od posiadania psa może wynosić maksymalnie 53,21 zł rocznie, przy czym jego wysokość ustala Rada Gminy. Właściciele gospodarstw rolnych są ustawowo zwolnieni z podatku od maksymalnie 2 psów, jeżeli służą one do pilnowania gospodarstwa. Bardzo często zdarza się że Rada Gminy ustala podatek na poziomie zerowym, przez co nie jest on w ogóle pobierany.

Podatek od towarów i usług (VAT)

Podatek od towarów i usług podlega w krajach członkowskich Unii Europejskiej harmonizacji. Obowiązujące obecnie w Polsce regulacje muszą uwzględniać przepisy prawne Unii Europejskiej, które jako prawo międzynarodowe ma pierwszeństwo w przypadku kolizji z przepisami krajowymi. Najbardziej znaczącym aktem, regulującym podatki obrotowe w Unii Europejskiej, jest VI Dyrektywa z dnia 17 maja 1977 roku. Nie jest ona bezpośrednio obowiązującym w Polsce prawem, lecz nakładającym na organy ustawodawcze jej implementację do przepisów krajowych, co zostało dokonane ustawą o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. [Ustawa... 2004]. Zawarte w tej ustawie regulacje odnośnie ryczałtowego zwrotu podatku dla rolnictwa mają swoje źródło w art. 25 wspomnianej wcześniej VI Dyrektywy. Artykuł ten reguluje m. in. stawki ryczałtowego zwrotu podatku, które powinny być „...oparte o statystyki makroekonomiczne dotyczące wyłącznie rolników ryczałtowych za ostatnie trzy lata. Stawki te nie powinny prowadzić do otrzymania przez rolników ryczałtowych zwrotów większych od kwot podatku od wartości dodanej nałożonych na te nakłady”. Dyrektywa daje

również możliwość wyboru formy wypłaty zryczałtowanej rekompensaty, przez nabywcę towarów bądź organy podatkowe, czy też wyboru formy opodatkowania między systemem ryczałtowego zwrotu a opodatkowaniem na zasadach ogólnych.

Dostawa produktów i usług rolniczych jest zwolniona z VAT na mocy art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatku od towarów i usług [Ustawa... 2004] pod warunkiem, że pochodzą one z własnej działalności rolniczej i są dostarczane przez rolnika ryczałtowego. Zwolnienie od podatku oznacza m.in., że rolnik nie może domagać się zwrotu podatku płaconego przy nabyciu środków produkcji. Rolnikiem ryczałtowym jest z mocy ustawy każdy rolnik, chyba że zrezygnuje z tego zwolnienia lub jest na podstawie odrębnych przepisów zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych (obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych reguluje art. 2 ust. 2 ustawy o rachunkowości, który narzuca ich prowadzenie osobom fizycznym, jeśli ich przychody z działalności gospodarczej w roku poprzednim przekroczyły równowartość 800.000 €). Szczególne procedury dotyczące rolników ryczałtowych zawierają art. 115 do 118 wspomnianej ustawy. Regulują one m.in. stawkę ryczałtowego zwrotu podatku z tytułu nabywania środków produkcji wynoszącą obecnie 5%.

Dokument potwierdzający transakcję czyli fakturę VAT RR, której wymogi formalne zawarte są w ustawie, zobowiązany jest wystawić nabywca towarów. Rolnik jest zobowiązany przechowywać fakturę przez okres 5 lat od końca roku, w którym miała miejsce transakcja nią udokumentowana. Zryczałtowany zwrot podatku zwiększa u nabywcy kwotę podatku naliczonego, pod warunkiem, że zapłata za towar dokonana została na rachunek bankowy sprzedawcy w ciągu 14 dni od daty zakupu.

Rolnik może dokonać rezygnacji ze zwolnienia z VAT (wiążącej go na okres 3 lat) pod warunkiem:

- dokonania w poprzednim roku dostawy produktów i usług rolniczych o wartości przekraczającej 20 tys. zł.,
- dokonania zgłoszenia rejestracyjnego w urzędzie skarbowym,
- prowadzenia ewidencji umożliwiającej sporządzenie deklaracji podatkowej.

Deklaracje podatkowe należy sporządzać w okresach miesięcznych, chyba że rolnik będzie spełniał kryterium małego podatnika (wartość sprzedaży wraz z kwotą podatku w roku poprzednim niższa niż 800 tys. €) oraz wybierze metodę rozliczania VAT określoną w ustawie jako kasowa. Wówczas deklaracje sporządza się za okresy kwartalne.

Wybierając opodatkowanie na zasadach ogólnych, rolnik jest zobowiązany do wystawiania faktur dokumentujących sprzedaż z należnym podatkiem, według odpowiedniej stawki. Podatek ten należy odprowadzić do urzędu skarbowego w terminach obowiązujących

przy składaniu deklaracji podatkowych, przy czym można obniżyć tę kwotę o VAT zapłacony przy nabywaniu środków do produkcji rolniczej.

Opodatkowanie na zasadach ogólnych jest szczególnie korzystne w okresie, gdy gospodarstwo dokonuje inwestycji w środki trwałe, gdyż może ono uzyskać zwrot VAT od urzędu w momencie dokonywania zakupu. Należy jednak zwrócić uwagę na to, iż obniżenie bądź zwrot podatku naliczonego jest możliwy tylko wówczas, gdy dany zakup służy sprzedaży opodatkowanej. Jeżeli ten warunek ulegnie zmianie (np. nastąpi powrót do ryczałtowej formy opodatkowania), należy dokonać korekty podatku naliczonego przy zakupie środków trwałych. Ramy czasowe, w których się jej dokonuje, wynoszą od dnia zakupu:

- 10 lat dla nieruchomości (np. budynki),
- 5 lat dla pozostałych środków trwałych, np. maszyn.

Oznacza to, że rolnik opodatkowany na zasadach ogólnych od 1 stycznia 2001 r., który nabył tego samego dnia maszynę o wartości 50.000 zł. + 11.000 zł VAT, a od 1 stycznia 2004 r. stał się na powrót rolnikiem ryczałtowym, musi zwrócić naliczony wcześniej podatek proporcjonalnie za okresy, gdy będzie wykonywał czynności zwolnione, t.j. po 1/5 za rok 2004 i 2005, czyli po 2.200 zł.

Podatek akcyzowy

Podatek akcyzowy, ze względu na swą konstrukcję, zaliczany jest do podatków pośrednich, czyli jego ciężar ponosi ostateczny konsument. Akcyza na niektóre towary jest w Unii Europejskiej zharmonizowana. Podstawowym aktem prawa wspólnotowego w zakresie regulacji podatku akcyzowego jest dyrektywa z dnia 25 lutego 1992 r. w sprawie ogólnych warunków dotyczących wyrobów podlegających podatkowi akcyzowemu, ich przechowywania, przepływu oraz kontrolowania, zwana Dyrektywą horyzontalną. Harmonizacji podlega opodatkowanie paliw silnikowych, oleju opałowego, gazu, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Najważniejszymi z punktu widzenia rolnictwa wyrobami akcyzowymi są wszelkiego rodzaju paliwa. Maksymalne stawki akcyzy na nie są określone w ustawie, przy czym ich obniżenia może dokonywać Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Obecnie stawki od kg wynoszą:

- dla benzyny bezołowiowej 1,315 zł,
- dla oleju napędowego o zawartości siarki do 0,001% 1,048 zł.,
- dla oleju napędowego o zawartości siarki od 0,001% do 0,005% 1,099 zł.,
- dla gazu do tankowania samochodów 0,695 zł.

Oznacza to, że zużywając w gospodarstwie 1 litr oleju napędowego, rolnik ponosi ciężar podatku akcyzowego w wysokości około 1,1 zł.

Spośród akcyzy nieobjętej harmonizacją, największe znaczenie ma akcyza na energię elektryczną w wysokości 0,02 zł. za kilowatogodzinę, przy czym energia uzyskana z odnawialnych źródeł jest z akcyzy zwolniona.

Podsumowanie

Obecnie funkcjonuje w Polsce 7 ustaw, które tworzą system opodatkowania działalności rolniczej osób fizycznych. Mimo iż nakładają one aż 9 różnych podatków, to obowiązujące w tym zakresie przepisy należy uznać za niedostosowane do warunków makroekonomicznych w jakich znajduje się polska gospodarka. Głównym problemem jest praktycznie nieistniejący podatek dochodowy, co rzutuje na niesprawiedliwość społeczną i niewydolność ekonomiczną całego systemu. Oprócz tego, jest to sytuacja sprzyjająca istnieniu szarej strefy, powstającej najczęściej wówczas, gdy nabywca nie jest zainteresowany (ze względów podatkowych) pozyskaniem dowodu dokumentującego zawartą transakcję. Taka sytuacja ma miejsce w polskim rolnictwie. Rolnicy, poza opodatkowanymi VAT na zasadach ogólnych, nie są zainteresowani pozyskaniem dokumentów, gdyż nie osiągną z tego tytułu żadnych podatkowych korzyści. Może to być przyczyną pozostawania części obiegu gospodarczego (zwłaszcza w sferze usług), poza fiskalną kontrolą państwa. Należy w związku z tym oczekiwać podjęcia działań mających na celu stworzenie rozwiązań w zakresie wprowadzenia podatków dochodowych w rolnictwie, mimo, iż może być to trudne ze względów społecznych.

Literatura

- Kubacki R. (2006): Leksykon podatku dochodowego od osób fizycznych. Oficyna wydawnicza Unimex, Wrocław.
- Podstawka M. (2000): System podatkowy w rolnictwie. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Ustawa z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn. (1983). [Tekst jednolity, stan prawny na dzień 01.01.2006 r.].
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym. (1984). [Tekst jednolity, stan prawny na dzień 01.01.2006 r.].
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. (1991a). [Tekst jednolity, stan prawny na dzień 01.01.2006 r.].
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, [tekst jednolity, stan prawny na dzień 01.01.2006.] (1991b).
- Ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych. (2000). [Tekst jednolity, stan prawny na dzień 01.01.2006 r.].
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym (2004a). *Dz. U.* 29, poz. 257 i 68, poz. 623. [Stan prawny na 01.01.2006 r.].
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, (2004b). *Dz. U.* 54, poz. 535. [Stan prawny na dzień 01.01.2006 r.].

Abstract. Current tax regulations regarding the Polish agricultural sector must be adjusted to the macroeconomic and social environment. In the future a tax on incomes from agriculture should be introduced which would help to better manage the national economy. It can be difficult and cause many problems, especially social.

Key words: tax, regulations, agriculture